

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ВАСИЛ АПРИЛОВ” – БУРГАС

Бул. “ Сан Стефано “ № 88

Директор: тел./факс: 056/ 54 26 20

Зам. директор: тел.: 056/ 80 02 10

Секретар /централа/: 056/ 80 03 10

Е – mail: info-200213@edu.mon.bg

www.ouaprilov.org

УТВЪРЖДАВАМ: /П/

МАРИЯНА СТЕФАНОВА

Директор

ПОЛИТИКА

ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ОУ „ВАСИЛ АПРИЛОВ“ – БУРГАС

за учебната 2023/2024 година

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Политика за прилагане на Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище предоставя прилагането на последователни и целенасочени действия от страна на училищната общност за реален напредък в справяне с насилието. Изградена е на базата на утвърдения със Заповед № РД-09-5906/28.12.2017г. на Министъра на образованието и науката за утвърждаване на Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

II. ЦЕЛИ

1. Разясняване на понятията „насилие“ и „тормоз“ и видовете поведение, които те включват.
2. Запознаване със задължителните елементи за прилагане на Механизъм за противодействие тормоза и насилието в училище.
3. Ефективно противодействие на насилието чрез осигуряване на ресурси и прилагане на иновативни практики на ниво училище.
4. Създаване на чувство за принадлежност към училищната общност, пълноценна социална интеграция и мотивация за учене и продължаване на образованието.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ВАСИЛ АПРИЛОВ” – БУРГАС

Бул. “ Сан Стефано “ № 88

Директор: тел./факс: 056/ 54 26 20

Зам. директор: тел.: 056/ 80 02 10

Секретар /центра/: 056/ 80 03 10

Е – mail: info-200213@edu.mon.bg

www.ouaprilov.org

III. ПРИНЦИПИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. В началото на учебната година се разясняват измеренията на насилието между децата и учениците в училище, като важен етап от запазване на психичното им здраве и поведение на добронамереност и уважение към съученици и учители.

1.1. Дефинира се понятието „насилие“ и явлението „тормоз“.

1.1.1. **Физическо насилие** е „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание без разстройство на здравето“. Необходимо е разпознаването му по физически и поведенчески показатели като: различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, неправдоподобни или

объркани обяснения за травмите, безпокойство и крайности в поведението, прекалена отстъпчивост на ученика, влошаване на здравословното състояние, влошаване на успеха и чести отсъствия от училище.

1.1.2. **Психическо насилие** „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на учениците като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда“.

Разпознаване на **психическото насилие** по следните физически и поведенчески показатели: ученикът може да стане затворен и изолиран, да не желае да контактува с връстниците си, агресивно поведение, упорито непослушание, внезапни избухвания, бягане и криене, включително зачестили бягства от училище, загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, употреба на алкохол, медикаменти.

1.1.3. **Ключови характеристики на поведението „тормоз“:**

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ВАСИЛ АПРИЛОВ” – БУРГАС

Бул. “ Сан Стефано “ № 88

Директор: тел./факс: 056/ 54 26 20

Зам. директор: тел.: 056/ 80 02 10

Секретар /централа/: 056/ 80 03 10

E – mail: info-200213@edu.mon.bg

www.ouaprilov.org

си позиция за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;

- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

1.1.4. Основни групи на тормоз:

- **Физически тормоз** - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение – забелязва се най-често.
- **Вербален тормоз** - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.
- **Психически тормоз** - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене – изисква нагласа от страна на учениците да споделят своите преживявания.
- **Сексуален тормоз** - представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смущаваща, враждебна, деградираща (принизяваща), унизителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до по-екстремни форми на нападане и насилие.
- **Социален тормоз** – избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране – превенция за социализация и израстване на учениците.
- **Виртуален тормоз – Кибертормоз** - обидни, заплашителни и подигравателнитекстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook; разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават; снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ВАСИЛ АПРИЛОВ” – БУРГАС

Бул. “ Сан Стефано “ № 88

Директор: тел./факс: 056/ 54 26 20

Зам. директор: тел.: 056/ 80 02 10

Секретар /централя/: 056/ 80 03 10

Е – mail: info-200213@edu.mon.bg

www.ouaprilov.org

За ефективното справяне с насилието и тормоза от изключително значение е да се повлияе и промени поведението на всяко дете, а не да се съсредоточат усилията само върху преките извършители и потърпевши. Начините и подходите за това са различни, но те са неделима част от общата стратегия за справяне с явлението.

2. Основен принцип е разработване и въвеждане на превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище.

2.1. Прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

2.2. Превенцията на тормоза да ограничи и/или елиминира предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.

2.2.1. Оценка и осъзнаването на проблема, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище.

Оценката да се извършва регулярно, в началото и в края на учебната година, чрез специални въпросници, дискусии с участието на училищната общност.

2.2.2. На базата на извършената оценка в началото на всяка учебна година се изготвя план за противодействие на училищния тормоз. Този план се актуализира всяка година.

3. Дейности на равнище училище.

3.1. Създаване на **Координационен съвет** с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи от Заместник-директора по УД и включва педагогическия съветник, училищния психолог, учители, ученици и родители.

3.2. Формулиране на общоучилищни ценности и правила, които да бъдат част от училищната политика.

3.3. Разработване на предложения за промени в Правилника за дейността на училището и обсъждането им с училищната общност.

3.4. Подобряване на системата за дежурство с ясно разпределение на конкретни отговорности.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ВАСИЛ АПРИЛОВ” – БУРГАС

Бул. “ Сан Стефано “ № 88

Директор: тел./факс: 056/ 54 26 20

Зам. директор: тел.: 056/ 80 02 10

Секретар /центра/: 056/ 80 03 10

Е – mail: info-200213@edu.mon.bg

www.ouaprilov.org

3.5. Използване на подхода за работа с връстници (peer education), които трябва да станат естествените помощници при реализирането на всички видове интервенции както по отношение на децата, които са обект на тормоз, така и по отношение на децата, които упражняват насилие.

3.6. Повишаване квалификацията на учителите за работа с програмите, включително реализиране на специализирани тренинги за определени категории от работещите в училище за справяне с критични ситуации и други.

3.7. Актуализиране на етичния кодекс на училищната общност съгласно ЗПУО. Етичният кодекс на училищната общност включва всички участници в предучилищното и училищното образование.

3.9. Ангажиране на училищната общност в кампании, подкрепящи толерантността, емпатията, правата на човека, здравословния начин на живот и опазване на околната среда.

3.10. Реализиране на дейности, насочени към личностното развитие на учениците и поемане на отговорност.

3.11. Осигуряване на реални партньорства с родителите, външни на училището служби, организации и специалисти.

3.12. Системно взаимодействие с родителите за формиране на ценности у учениците.

4. Дейности на равнище клас.

Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие.

4.1. За работата на ниво класна стая следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, споделяне на опит, като се използват възможностите на часа на класа, предмети от задължителното учебно съдържание, различни извънкласни и извънучилищни дейности.

4.2. Необходимо е да се извеждат теми от учебното съдържание, които могат да се използват за работа и анализ по проблема насилие, свързани с правата на децата, ценностите, социалните роли, функционирането на групите и институциите и т.н. - емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти, като мненията не се омаловажават.

4.3. Всяка паралелка заедно с класния ръководител изработва общи правила на поведение в класа.

4.4. Класният ръководител, заедно с учениците изработва процедура, описваща мерките в случай на нарушаване на правилата, като те са:

- да се уведоми дежурния учител при конфликт в междучасието;
- да се уведоми учителя по време на учебен час;

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ “ВАСИЛ АПРИЛОВ” – БУРГАС

Бул. “ Сан Стефано “ № 88

Директор: тел./факс: 056/ 54 26 20

Зам. директор: тел.: 056/ 80 02 10

Секретар /централа/: 056/ 80 03 10

E – mail: info-200213@edu.mon.bg

www.ouaprilov.org

- да се уведоми класния ръководител, пед.съветник, училищния психолог, ако конфликтът не се разреши.

4.5. При обучение в онлайн среда учениците трябва да се запознаят с термина „Нетикет“, което означава „Интернет етикет“. Необходимо е децата да разберат, че при общуване в онлайн среда също се изискват добри обноски и има правила, които трябва да се спазват.

4.6. В обучителните дейности класният ръководител има водеща роля, съвместно с психолога и педагогическия съветник.

4.7. Провеждане на тематични родителски срещи – информационни кампании срещу насилието и агресията.

4.8. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението им, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

5. Дейности с родителите

5.1 Подготовка и разпространение на информация за ролята на семейството за предпазване на децата от насилие и тормоз и поставяне в сайта на училището.

5.2. Участие на родители – специалисти от помагащите професии в часове на класа за дискусии и обсъждания с учениците на причините за прояви на насилие и тормоз и последиците върху личността.

5.3. Включване на родителите в заседания на Координационния съвет за противодействие на училищния тормоз и за работа с деца в риск при необходимост.

5.4. Консултиране на родители на деца в риск.

IV. ЦЕННОСТИ И ФИЛОСОФИЯ

Утвърждаване на сигурна и позитивна училищна среда, формиране на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз в ОУ „Васил Априлов“ – Бургас.